

# Pospešujemo inovacije

## PODPORA RAZISKOVALCEM PRI PRENOSU TEHNOLOGIJ



## PISARNA ZA PRENOS TEHNOLOGIJ NACIONALNI INŠTITUT ZA BIOLOGIJO



NACIONALNI INŠTITUT ZA **BIOLOGIJO**  
NATIONAL INSTITUTE OF **BIOLOGY**



**EVROPSKA UNIJA**  
EVROPSKI SKLAD ZA  
REGIONALNI RAZVOJ



REPUBLIKA SLOVENIJA  
**MINISTRSTVO ZA IZOBRAŽEVANJE,  
ZNANOST IN ŠPORT**

Naložbo sofinancirata Republika Slovenija in Evropska unija iz Evropskega sklada za regionalni razvoj.



1.

## OCENA IDEJE

Po internem razkritju invencije se izvede pregled stanja tehnike (znanstveni članki, patentna literatura), analiza ravni tehnološke razvitosti tehnologije ter analiza tržnega potenciala tehnologije.

2.

## ZAŠČITA INTELKTUALNE LASTNINE

Z zaščito intelektualne lastnine se izkoristi konkurenčne prednosti pri razvoju tehnološke ideje v inovativen proizvod ali storitev. Pri tem se, predvsem glede na definirane ciljne trge oblikuje optimalna strategija zaščite intelektualne lastnine. Pri tem je potrebno usklajevati znanstvene objave in zaščito intelektualne lastnine.

3.

## FINANCIRANJE

Razvoj in raziskave zahtevajo dodatna finančna sredstva. Glede na vrsto tehnologije in raven tehnološke razvitosti se oblikuje nabor možnih virov financiranj. Na podlagi pogojev financiranj iz javnih nacionalnih ali evropskih razvojnih sredstev ali s strani zasebnih investorjev se določi najoptimalnejše vire financiranja in strategije za njihovo pridobitev.

4.

## PARTNERSTVA

Oblikovanje ustreznih razvojnih partnerstev z drugimi raziskovalnimi skupinami ter industrijskimi partnerji, ki razpolagajo bodisi s ključnim ekspertnim znanjem ali z opremo je ključno za uspešno komercializacijo tehnologije. Pri tem je pomembno oblikovati jasne pogoje medsebojnega sodelovanja tako v fazi razvoja kot v fazi pričakovane komercializacije tehnologije, upoštevajoč tudi pogoje, ki izhajajo iz financiranja razvojnih aktivnosti iz javnih sredstev.

5.

## KOMERCIALIZACIJA

Ob prepoznanem tržnem potencialu tehnologije se oblikujejo najustreznejši načini komercializacije. Bodisi v obliki odprodaje tehnologije zainteresiranemu privatnemu industrijskemu partnerju, licenciranju tehnologije ali vzpostavitvi odcepljenega (spin-out) podjetja. Izhodišče za komercializacijo je izdelava kakovostnega poslovnega načrta.

# POSTOPEK ZAŠČITE INTELEKTUALNE LASTNINE

## DEFINICJE

### Izum

Da bi zamisel veljala za izum, mora biti vsaj en bistven del njegove tehnologije popolnoma nov. Nikjer ne sme biti nobenega dokaza, da je novi vidik vaše zamisli že bil kadar koli prej **opisan** ali **uporabljen za isti namen**.

Izum je lahko zgolj majhen del celotne zamisli. Toda, če ta del bistveno prispeva k tržnemu potencialu zamisli, je lahko zelo pomemben.

Izum oziroma tehnična rešitev je nova, če ni obsežena s stanjem tehnike, se pravi, da ni bila pred datumom vložitve patentne prijave dostopna javnosti z ustnim ali pisnim opisom, z uporabo ali na katerikoli drug način. Izum pomeni rešitev določenega tehnološkega problema. Izum se lahko nanaša na izdelek ali proces.

### Patent

Patent je dokument, izdan s strani pristojnega vladnega ali regionalnega urada, na podlagi zahteve v kateri je izum opisan, ki ustvari pravni položaj za izkoriščanje (proizvodnja, uporaba, prodaja, uvoz) s soglasjem lastnika patenta. Varstvo, ki ga zagotavlja patent je časovno omejeno (običajno na 20 let).

Patent je pravica, ki jo, v zameno za razkritje izuma, da lahko tudi drugi pridobijo korist, država podeli izumitelju z namenom, da za omejeno časovno obdobje drugim onemogoči komercialno izkoriščanje izuma.

Za pridobitev patenta morajo biti tehnični podatki o izumu javno razkriti v patentni prijavi.

### Inovacija

Izum postane inovacija, ko ga sprejme trg.

### Licenca

Licenca je dovoljenje imetnika patenta drugi osebi, da predmet te pravice (patent, know-how) ekonomsko izkorišča pod pogodbeno dogovorjenimi pogoji. S tem dogovorom se imetnik licence, v zameno za dogovorjeno nadomestilo, prejemniku licence obvezuje odstopiti delno ali v celoti pravico izkoriščanja intelektualne lastnine, ki je predmet licence.

### SPIN-out podjetje

Spin-out je podjetje, ki nastane na podlagi intelektualne lastnine, razvite na univerzi/inštitutu, razvoj pa je bil financiran z javnimi sredstvi; univerza/inštitut daje podjetju licenco za IL; podjetje je v 100-odstotni lasti investitorjev, ki so/niso zaposleni na univerzi/inštitutu.

### START-up podjetje

Start-up je podjetje, nastalo na podlagi ideje, katere nastanek ni povezan z javnimi sredstvi; lastniki podjetja niso zaposlitveno povezani z univerzo/inštitutom (so npr. študenti

## POVEZAVE

Urad Republike Slovenije za intelektualno lastnino  
([www.uil-sipo.si](http://www.uil-sipo.si))

World Intellectual Property Organisation  
(WIPO) ([www.wipo.int](http://www.wipo.int))

European Patent Office  
(EPO) ([www.epo.org](http://www.epo.org))

Baza patentov ESPACENET (EPO)  
(<https://worldwide.espacenet.com/>)

Baza patentov Google Patent  
(<https://www.google.com/patents>)

# PATENTIRATI ALI NE PATENTIRATI

Patentiranje in ščitenje patentov so postopki, ki zahtevajo posebna znanja, poznavanje strategij patentiranja (kje in kako zaščititi izum) in ponavadi vključujejo tudi sodelovanje zunanjih strokovnjakov, patentnih zastopnikov. Strategija patentiranja je povezana s strategijo trženja izuma.

Pred odločitvijo za patentiranje je pomembno, da raziskovalci, skupaj s predstavniki Pisarne za prenos tehnologij, odgovorijo na naslednja vprašanja:

1. Ali obstaja trg za tehnologijo ali proizvode, ki so predmet izuma?



2. Kakšne so (obstoječe) alternative rešitve v primerjavi z izumom?

3. Je izum koristen zaboljšavo obstoječih proizvodov ali za razvoj novega proizvoda?



4. Ali so identificirani potencialni investitorji za tržno izkoriščanje izuma?



## evalvacija patentabilnosti izuma – patent ali poslovna skrivnost

5. Kako pomemben je izum za nas oziroma za našo konkurenco?

6. Je izum mogoče enostavno identificirati s povratnim inženiringom (z metodo vzvratne razstavitve)?

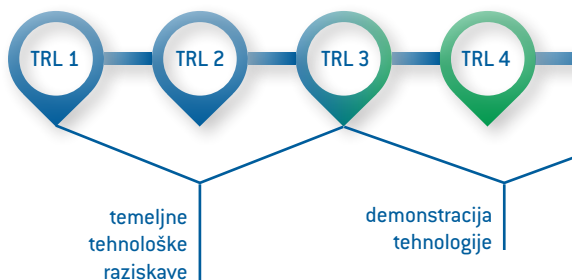
7. Ali pričakovane koristi patentiranja upravičijo stroške patentiranja?

8. Kateri vidiki izuma se lahko zaščitijo z enim ali večimi patenti in ali bo takšna zaščita komercialno učinkovita?

9. Ali bo enostavno odkrivati kršitelje patenta in ali ste pripravljeni za uveljavljanje svojih patentnih pravic investirati čas in finančna sredstva?

# RAVNI TEHNOLOŠKE RAZVITOSTI PROIZVODA

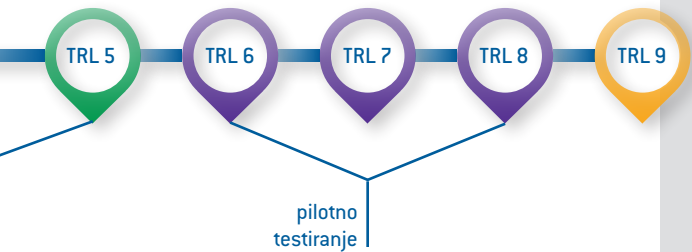
Tehnološka razvitost proizvoda ali storitve določa njegovo vrednost na trgu in pogojuje strategije trženja in oblikovanje partnerstev z drugimi deležniki na trgu (industrija, financerji). Raven tehnološke razvitosti je potrebno definirati v fazi odločitve za patentiranje in določiti strategijo višanja tehnološke razvitosti v celotnem razvojnem ciklu.



- TRL 1** Osnovni principi – opaženi
- TRL 2** Zamisel tehnologije in/ali izoblikovana uporabnost
- TRL 3** Analitičen in eksperimentalni dokaz kritične funkcije in/ali značilnosti v potrditev koncepta
- TRL 4** Potrditev tehnološke sestavine v laboratorijskem okolju / Osnovne tehnološke sestavine so integrirane



# TRL LESTVICA



- TRL 5** Potrditev tehnološke sestavine v simuliranem okolju / laboratorijska integracija komponent
- TRL 6** Tehnološki sistem ali demonstracijski prototip v ustrezno oblikovanem okolju / preizkušanje prototipa v verodostojnem laboratorijskem okolju
- TRL 7** Demonstracija prototipa tehnološkega sistema v operativnem okolju
- TRL 8** Dejanski tehnološki sistem je dokončan in s tehničnimi preizkusi ter demonstracijo kvalificiran
- TRL 9** Tehnološki sistem je "kvalificiran" z uspešno izvedbo operativnih nalog / uporaba tehnologije v njeni končni obliki in v predvidenih pogojih operativne uporabe.

# IZDELAVA POSLOVNEGA NAČRTA

Izdelava poslovnega načrta je ključen korak pri odločitvi za prenos nove tehnološke ideje na trg.

S pomočjo Pisarne za prenos tehnologij raziskovalci oblikujejo poslovni načrt na podlagi poslovnega modela CANVAS.

## POSLOVNI MODEL CANVAS

Ključni partnerji

Ključne aktivnosti

Ključni viri

Struktura stroškov

# S POMOČJO POSLOVNEGA MODELA CANVAS

## Vhodni podatki za izdelavo poslovnega načrta

Ponudba vrednosti

Odnosi s kupci

Segmentacija kupcev

Distribucijske poti

Viri prihodkov

# IZVEDBA POSTOPKOV

Izvedbo postopkov intelektualne lastnine na NIB določa NIB PRAVILNIK O IZUMIH.

Pravilnik podrobneje ureja:

- postopek obravnavanja izumov zaposlenih,
- postopek prevzemanja in upravljanja službenih izumov,
- postopek v zvezi s prostimi izumi,
- varstvo pravic intelektualne lastnine,
- gospodarsko izkoriščanje izumov,
- spodbujanje inovativne dejavnosti, vključno z nagrajevanjem izkoriščanih izumov,
- vodenje evidenc in administrativnih postopkov,
- varstvo pravic izumiteljev in način reševanja sporov.

## 1. člen

(obvestilo o izumu)

Izumitelj mora o vsakem izumu, ki ga je ustvaril v času trajanja pogodbe o zaposlitvi na inštitutu, brez odlašanja pisno obvestiti direktorja z obrazcem Obvestilo o izumu (Priloga I), skupaj s prilogami (opis izuma, publikacije in druga razkritja izuma). Če je izumitelj več, morajo biti v obvestilu navedeni. Inštitut v nadaljnjem postopku komunicira z izumitelji, navedenimi v obvestilu o izumu.

Popolno prevzeti službeni izum mora inštitut brez odlašanja prijaviti v Republiki Sloveniji za patent ali patent s skrajšanim trajanjem. Kot ustrezna prijava se šteje tudi prijava za patent ali drugo ustrezno pravico industrijske lastnine v tujini.

# INTELEKTUALNE LASTNINE NA NIB

Če inštitut popolno prevzame izum in ga želi zaščititi s patentom, izumitelj v razumnem roku, kot je dogovorjen med izumiteljem in inštitutom, pripravi predlog patentne prijave, inštitut pa postopek prijave administrativno izvede. Inštitut je dolžan izumitelju omogočiti dovolj časa (v okviru delovnega časa) in mu po potrebi nuditi potrebno strokovno pomoč pri pripravi osnutka patentne prijave. Za izdelan predlog patentne prijave izumitelju pripada nagrada v višini 50 % povprečne mesečne bruto plače v RS v mesecu pred oddajo izdelanega predloga.

Inštitut prične postopek za odločanje o patentnih prijavih v tujini in vzdrževanju patentov pravočasno, s pozivom izumitelju, da poda mnenje o smiselnosti vložitve mednarodnih prijav oz. vzdrževanju patentov.

Za podeljen patent v Republiki Sloveniji pripada izumitelju nagrada v višini 100 %, v primeru podeljenega patenta v državah Evropske unije ali Združenih državah Amerike pa nagrada v višini 250 % povprečne mesečne bruto plače v RS v mesecu pred pridobitvijo patenta.

Stroški priprave in vložitve slovenskih, mednarodnih in tujih nacionalnih prijav ter vzdrževanja patenta bremenijo inštitut in organizacijsko enoto izumitelja v enakih deležih (razmerje 50% : 50%).

Osnova za izplačilo nadomestil za izkoriščanje izuma je dohodek od izuma, od katerega pripada izumitelju (jem) 30 %, preostali del pa si delita organizacijska enota, v kateri je izum nastal (oz. vse enote, iz katerih so izumitelji, če jih je več, v sorazmernem deležu izumiteljev), in inštitut, v istem sorazmerju, kot sta (so) prispevala (i) pri kritju stroškov.



Notes



